

SZKOŁA PODSTAWOWA nr 1 w BEŁŻYCACH

Zasada 2: SZKOŁA OCENIA SPRAWIEDLIWIE

"Szkoła z klasą sprawiedliwie ocenia. Uczniowie wiedzą, czego mają się nauczyć, znają i rozumieją zasady oceniania"

Zadanie 2 C: Czy na pewno oceniamy sprawiedliwie?

Jeżeli szkoła, postanowiwszy poprawić sposób oceniania, wybiera to zadanie, może przeprowadzić dodatkowy sondaż opinii wśród uczniów, sprawdzając m.in.: czy znają wymagania ze wszystkich przedmiotów, czy według uczniów nauczyciele uzasadniają oceny, dostatecznie wcześniej informują o sprawdzianach itp. Poznawszy te odpowiedzi, szkoła podejmuje odpowiednie działania: dopracowuje "system wczesnego informowania uczniów" o kryteriach oceniania z poszczególnych przedmiotów, a nawet pojedynczych prac, wprowadza obyczaj pisemnego uzasadniania ocen z poważniejszych sprawdzianów i prac, wykorzystuje elementy samooceny i wzajemnej oceny uczniów, modyfikuje szkolny system oceniania, organizuje warsztaty samokształceniowe dla nauczycieli itd.

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie? *

Ocenianie szkolne, to istotna sprawa, zwłaszcza dla uczniów i rodziców. W dużym stopniu wyznaczają one pozycję ucznia w klasie i w domu, wpływają na jego nastawienie do pracy szkolnej. Zagadnienie to wybraliśmy dlatego, iż oceny są nieodłącznym elementem pracy dydaktyczno-wychowawczej, w każdym dniu pobytu dziecka w szkole. Zdajemy sobie sprawę z tego, że nie jest ważne jaki system oceniania przyjmie się ostatecznie i na jak długo, lecz ważne jest, aby uczniowie chętnie do szkoły chodzili, aby dzień pobytu w szkole nie był czasem z dominacją stresu i negatywnych emocji, ale by umacniał poczucie własnej wartości i dawał radość z odnoszonego sukcesu. Z kryteriami stosowanymi przy ocenianiu, powinni być obeznani nie tylko nauczyciele ale również uczniowie i ich rodzice. Pozwala to właściwie ukierunkować wspólną pracę w szkole i w domu, obrać jednolity kierunek umożliwiający dziecku osiąganie sukcesu. Chcemy upewnić się ze rodzice zostali zapoznani z kryteriami ocen, czy są świadomi tego.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego

imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego *

Szef zespołu zadaniowego – Anna Chojnacka. Członkowie zespołu: - Dorota Niewczas - Elżbieta Gontarczyk - Anna Ślusarek - Maria Bakalarz - Katarzyna Wrońska - Jarosław Górka

3. Co wynikało z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"? *

Dokonując podsumowania i analizy wyników odpowiedzi na postawione w ankiecie pytania należy stwierdzić, że uczniowie w zdecydowanej większości pozytywnie ocenili naszą szkołę. Odpowiedzi pozytywne dotyczyły pytań od 1 do 10. Uczniowie mieli podzielone zdania jeśli chodzi o pytania 11, 12 i 13. Około 50% uczniów wybrało odpowiedź pozytywną i uważa, że: 1. Uczniowie czują się w szkole bezpiecznie. Starsi są życzliwi dla młodszych. 2. Na różnych lekcjach uczniowie szukają w Internecie przydatnych informacji. Około 50% uczniów wybrało odpowiedź negatywną. Podobną opinię wyrazili rodzice, którzy odpowiadając na pytania od 1 do 10 w zdecydowanej większości pozytywnie ocenili szkołę. Natomiast odpowiadając na pytania: 11, 12, 13, wyrazili negatywną opinię. Nauczyciele odpowiadając na pytania od 1 do 10 oraz na 13 w zdecydowanej większości pozytywnie ocenili szkołę. Na pytanie 11 i 12 około 50% nauczycieli wypowiedziało się pozytywnie, natomiast 50% oceniło szkołę negatywnie. Podsumowując zebrane informacje należy stwierdzić, że opinie uczniów, rodziców i nauczycieli naszej szkoły są zbieżne. Rozbieżności dotyczyły jedynie pytania 13, gdzie nauczyciele wypowiedzieli się pozytywnie, a rodzice i uczniowie negatywnie. Wnioski: 1. Tworzyć sytuacje, w których uczniowie będą mogli rozwijać swoje zainteresowania, umiejętności, a jednocześnie będą odpowiedzialni za to co dzieje się w klasie i w szkole oraz będą zespołowo rozwiązywać problemy. 2. Przypominać uczniom ich prawa i obowiązki oraz kryteria oceniania zachowania, które są zawarte w WSO. 3. Zachęcać uczniów do działania na rzecz ludzi potrzebujących pomocy oraz działania na rzecz otoczenia. 4. Podejmować skuteczne działania zapobiegające i zwalczające agresję i przemoc w szkole. 5. W trakcie procesu nauczania nauczyciele winni doskonalić u uczniów umiejętność łączenia teorii z praktyką. 6. Wszyscy nauczyciele powinni być konsekwentni w działaniu, przestrzegać ustalonych reguł, zasad postępowania oraz kryteriów oceniania zawartych w WSO. 7. Dążyć do wykorzystania edukacji informatycznej we wszystkich etapach nauczania. Uczniowie winni mieć dostęp do komputera nie tylko na informatyce ale również na innych przedmiotach. 8. W celu podniesienia efektywności nauki języków obcych nauczyciele winni nawiązać korespondencję ze szkołami zagranicznymi oraz wykorzystywać w czasie zajęć środki audiowizualne i literaturę obcojęzyczną.

4. Jakie działania na forum całej szkoły postanowiliśmy podjąć, aby uczynić praktykę oceniania bardziej zrozumiałą dla uczniów? *

Pomimo kilku lat funkcjonowania w systemie oceniania, ocena opisowa wzbudza nadal wiele kontrowersji zarówno wśród uczniów, rodziców, jak i nauczycieli. Wynikają one po trosze z różnego odczytywania, a może i niezrozumienia, jej założeń w ramach pracy konkretnej szkoły. Postanowiliśmy więc usystematyzować podejście do niektórych jej wyznaczników wprowadzając wypracowane przez nas jednorodne i czytelny dla wszystkich podział aktywności szkolnej ucznia na istotne naszym zdaniem elementy. Według pierwotnych założeń, ocena opisowa powinna zawierać indywidualną charakterystykę dziecka, sporządzoną na podstawie obserwacji poczynionych w szkole, ma także umożliwić ukazanie swoistych cech dziecka, jego postępów i trudności. My rozłożyliśmy powyższe spostrzeżenia dotyczące rozwoju osobowości dziecka na jego zachowanie w grupie: aktywność, samodzielność oraz postępy w zakresie myślenia innych procesów poznawczych. Podajemy również propozycje działań, które mają stymulować rozwój dziecka i prowadzić do eliminowania dostrzeżonych braków. Stwierdziliśmy, że dużym ułatwieniem w rejestrowaniu wyników obserwacji są karty osiągnięć szkolnych ucznia, które ułatwiają zebranie jak najwięcej informacji. Sądzymy, że chociaż ocena opisowa jest skuteczną formą oceniania wysiłku i osiągnięć edukacyjnych dzieci w okresie wczesnoszkolnym, wymaga jeszcze wielu korekt, a zatem dużej elastyczności warsztatowej nauczyciela.

5.a. Przykład 1 *

Nauczyciel przyrody na początku roku szkolnego informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania oraz o zasadach oceniania. Zawiera KONTRAKT NAUCZYCIELA Z UCZNIEM. 1. Nauczyciel może zapytać ucznia z ostatnich dwóch lekcji lub też zrobić kartkówkę bez zapowiedzi. Oceny z kartkówek nie podlegają poprawie. 2. Sprawdziany z większej partii materiału (więcej niż trzech lekcji) zwłaszcza na koniec poszczególnych działów będą zapowiadane. 3. Sprawdzone prace będą do wglądu u nauczyciela, bądź też będą przekazane do domu, ale po podpisaniu przez rodzica powinny zostać zwrócone. 4. Sprawdziany typu testowego będą oceniane wg następującej skali: Bardzo dobry 89% - 100 % punktów przewidzianych w teście. Dobry 71% - 88 % Dostateczny 51% - 70% Dopuszczający 35% - 50 % Niedostateczny 0 % - 34 % Ocenę celującą można uzyskać po zrobieniu dodatkowego zadania oraz po uzyskaniu co najmniej 91 % punktów przewidzianych w teście. 5. W ciągu dwóch tygodni od terminu sprawdzianu uczeń, który go nie pisał jest zobowiązany zaliczyć sprawdzian. 6. Oceny ze sprawdzianów można poprawiać w ciągu dwóch tygodni. 7. Za brak pracy domowej zgłoszony na początku stawiane będą znaki „-”. Trzy znaki minus jednoznaczne są z oceną niedostateczną. 8. Za aktywność na lekcji i prace dodatkowe stawiane będą piątki, szóstki i znaki „+”. Trzy znaki plus odpowiadają ocenie bardzo dobrej. 9. Zaległości spowodowane nieobecnością na lekcji należy nadrobić. 10. Zeszyty ćwiczeń oraz zeszyty przedmiotowe będą sprawdzane pod względem merytorycznym i estetycznym. 11. Przy wystawianiu ocen za samodzielne prowadzone hodowle, obserwacje, te czki tematyczne oraz inne dodatkowe prace, ważny jest sam fakt podjęcia przez ucznia aktywności oraz wkład pracy. 12. Ocena klasyfikacyjna jest wystawiana w oparciu o oceny bieżące, ale nie jest ich średnią arytmetyczną. Większą uwagę przywiązuje się do ocen za pracę wymagającą wykorzystania i stosowania przyswojonej wiedzy oraz długotrwałej i systematycznej pracy. 13. Ocena jest jawna dla ucznia i jego rodziców. 14. Rodzice zostają poinformowani o ocenach bieżących na wywiadówkach oraz podczas indywidualnych rozmów z nauczycielem. 15. Nauczyciel informuje uczniów o przewidywanej ocenie niedostatecznej na miesiąc przed klasyfikacją, a o ocenie wyższej w terminie dwóch tygodni przed klasyfikacją.

5.b. Przykład 2 *

Przedmiotowy system oceniania – Matematyka kl.IV- VI Przedmiotowy system oceniania z matematyki jest zgodny ze Szkolnym Systemem Oceniania w ZS nr 1 w Bełżycach. Kontrakt z uczniami: 1.Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości. 2.Każdy uczeń powinien otrzymać w ciągu semestru minimum 5 ocen. 3.Prace klasowe, krótkie sprawdziany i odpowiedzi ustne są obowiązkowe. 4.Uczeń może poprawić ocenę z pracy klasowej w ciągu 2 tygodni od dnia sprawdzonych prac. 5.Krótkie sprawdziany mogą obejmować materiał z ostatnich 5 lekcji. 6.Krótkie sprawdziany nie podlegają poprawie. 7.Uczeń ma prawo do poprawienia jednej odpowiedzi ustnej. 8.Nie ma możliwości poprawiania ocen tydzień przed klasyfikacją. 9.Nie ocenia się uczniów do 3 dni po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. 10.Uczeń, który opuścił więcej niż 50% lekcji, nie może być klasyfikowany z przedmiotu. 11.Nie może być klasyfikowany również uczeń, który uchyła się od oceniania, nie ma minimalnej liczby ocen. 12.Dla uczniów, o których mowa w punkcie 10 przeprowadza się egzamin klasyfikacyjny. 13.Każdy uczeń ma prawo do zaliczenia mu dodatkowych ocen za wykonane prace nadobowiązkowe. 14.Uczeń ma prawo dwukrotnie w ciągu semestru zgłosić nie przygotowanie do lekcji (nie dotyczy prac klasowych). Kryteria oceny semestralnej i rocznej 1.Ocenę semestralną(roczną) wystawia nauczyciel na tydzień przed klasyfikacją uzasadniając ją. 2.Uczniowie i ich rodzice mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia do wystawionej oceny. 3.Wszystkie formy aktywności ucznia są oceniane. 4.Ustalona przez nauczyciela na koniec roku ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego. Obszary aktywności Na lekcjach matematyki oceniane są następujące obszary aktywności ucznia: 1.Rozumienie pojęć matematycznych i znajomość ich definicji. 2.Znajomość i stosowanie poznanych twierdzeń. 3.Prowadzenie rozumowań. 4.Rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem poznanych metod. 5.Rozwiązywanie problemów. 6.Stosowanie wiedzy przedmiotowej w rozwiązywaniu problemów poza-matematycznych. 7.Prezentowanie wyników swojej pracy w różnych formach. 8.Aktywność na lekcjach, praca w grupach i własny wkład pracy ucznia.

5.c. Przykład 3 *

Przedmiotowy System Oceniania – język angielski klasy IV – VI. Szczegółowe zasady oceniania zawarte są w Przedmiotowym Systemie Oceniania, który jest zgodny z Wewnątrz szkolnym Systemem Oceniania Zespołu Szkół Nr1 w Bełżycach. PSO z języka angielskiego jest opracowany odrębnie do każdej klasy. Na początku roku szkolnego uczniowie są zapoznawani z PSO i wiedzą, jakie kryteria muszą spełnić, aby otrzymać określoną ocenę. Nauczyciele informują uczniów o ocenach na bieżąco. Testy są zapowiadane z wyprzedzeniem dwóch tygodni. Nauczyciel w ciągu dwóch tygodni oddaje sprawdzone prace. Uczniowie mają prawo do poprawy tych prac. Mogą być robione krótkie kartkówki z poprzedniej lekcji lub z pracy domowej bez zapowiadania. Uczniowie na lekcjach mogą dostawać plusy lub minusy za aktywność na zajęciach, przygotowanie do lekcji, pracę domową. Otrzymanie trzech plusów równa się z oceną bardzo dobrą a trzech minusów z oceną niedostateczną. Uczeń z języka angielskiego jest oceniany w następujących aspektach- gramatyka i słownictwo, słuchanie, mówienie, pisanie. Najczęściej stosowaną pisemną formą sprawdzenia wiadomości w języku angielskim jest test. Uczniowie piszą testy po przerobieniu określonej partii materiału, najczęściej jednego rozdziału z podręcznika. Test sprawdza, czy uczeń zna i stosuje zasady gramatyczne, które pojawiły się w danym rozdziale oraz, czy opanował określone słownictwo. Mogą być testy 40 punktowe, 50 punktowe, 20 punktowe i 10 punktowe. Wówczas punktacja na poszczególne oceny przedstawia się następująco: Test 40 punktowy- 0-13 punktów – niedostateczny 13,5- 21 punktów- dopuszczający 21,5-29 punktów- dostateczny 29,5-35 punktów – dobry 35,5-40 punktów- bardzo dobry Test 50 punktowy- 0-17 punktów – niedostateczny 17,5-29,2 punktów – dopuszczający 30-37 punktów– dostateczny 37,5- 44,5 punktów– dobry 45-50 punktów– bardzo dobry Test 20 punktowy- 0-6,8 punktów– niedostateczny 6,9-11,8 punktów– dopuszczający 11,9-14,8 punktów- dostateczny 14,9-17,8 punktów – dobry 18-20 punktów– bardzo dobry Test 10 punktowy- 0-3,4 punktów– niedostateczny 3,5-5,9 punktów – dopuszczający 6,0-7,4 punktów– dostateczny 7,5-8,9 punktów– dobry 9-10 punktów– bardzo dobry. Najczęściej stosowane są testy 20 punktowe oraz 10 punktowe. Na lekcjach języka angielskiego stosowana jest również samoocena uczniów. Nauczyciele oraz uczniowie przestrzegają zasad zawartych w Przedmiotowym Systemie Oceniania.

6.a. Przykład 1 *

Oceny z wychowania fizycznego w Szkole Podstawowej nr 1 w Bełżycach wystawiane są na podstawie przeprowadzonych testów sprawnościowych zawartych w przedmiotowym systemie oceniania opracowanym przez nauczycieli wychowania fizycznego. Przykładem takiego testu jest sprawdzian oceniający opanowanie elementów technicznych gry w piłkę siatkową. Na test ten składają się trzy zadania 1. Zagrywka– uczeń wykonuje 8 zagrywek techniką dolną w określone miejsca na boisku (ułożone 4 materace) po dwie zagrywki na każdy materac, z odległości 7 metrów, przez siatkę zawieszoną na wysokości 2,15 m– ocenie podlega technika oraz celność zagrywki. 2.Odbicia oburącz górne– uczeń wystawia piłkę do zbitcia sposobem oburącz górnym na lewą i prawą stronę ataku– ocenie podlega technika oraz celność wystawienia. 3. Obicia oburącz dolne– uczeń odbiera zagrywkę sposobem oburącz dolnym z jednoczesnym podaniem w określone miejsce na boisku (położony materac)– ocenie podlega technika oraz celność odbioru. Uzasadnienie uzyskanej przez danego ucznia oceny częściowo wynika z zadań postawionych w teście. Uczeń przed wykonaniem ćwiczenia jest informowany przez nauczyciela o ilości celnych zagrywek, wystawień i odbiorów, jakie musi wykonać na określone oceny. Jest więc on w stanie dokonać wstępnej samooceny wykonywanego przez siebie zadania. Dalsze uzasadnienie uzyskanej przez danego ucznia oceny wiąże się z techniką i poprawnością wykonania poszczególnych zadań. Nauczyciel bezpośrednio po wykonaniu przez ucznia danego ćwiczenia omawia technikę tego wykonania, wymienia popełnione przez ucznia błędy oraz eksponuje co uczeń zrobił dobrze. Uczeń uzyskując daną ocenę jest instruowany przez nauczyciela, na co w swojej dalszej pracy musi zwrócić uwagę i jakie elementy w swojej technice indywidualnej powinien poprawić, aby przystępując do kolejnego sprawdzianu z piłki siatkowej był w stanie uzyskać lepszą ocenę. Uczeń klasy VI c (R.T.) uzyskał z testu następujące oceny: zagrywka– 5-; uzasadnienie– wszystkie piłki trafiły w odpowiednie materace, ale technika nie była do końca prawidłowa (ćwiczący nie podrzucał piłki). Odbicia sposobem górnym – 5; uzasadnienie– zarówno celność jak i technika odbić była w pełni zadowalająca. Odbicia sposobem dolnym– 4-; uzasadnienie– na 8 odebranych przez ćwiczącego zagrywek 6 trafiło w położony materac co obniżyło cenę do 4, nauczyciel zauważył też uchybienie w technice odbioru zagrywki (ćwiczący ugiął ręce w w stawach łokciowych).

6.b. Przykład 2 *

Wypracowanie z języka polskiego ucznia kl. V Temat: Pewnego dnia naprawdę się bałem – opis przeżyć. Był piękny lipcowy dzień. Już od samego rana świeciło słońce. Zapowiadała się ładna pogoda. Postanowiłam pojechać rowerem na wiś do mojej babci. Szybko zjadłam śniadanie, ubrałam się i pojechałam na Podole. Trochę pobawiłam się u babci, a potem poszłam do swojej koleżanki, która mieszka niedaleko moich dziadków. Zaczęłyśmy się bawić i nawet nie spostrzegłam jak zaczął zapadać zmrok. Trochę się przestraszyłam. Przybiegłam do babci, pożegnałam się z dziadkami i pojechałam do domu. Gdy zjechałam z szosy w polną drogę zaczęłam się bać. Musiałam mijać stary młyn, staw i dużo zarośli. Gdy dojechałam do młynu wydawało mi się, że coś w środku dudni. Chciało mi się płakać, nogi zrobiły się sztywne. Miałam wrażenie, że stoję w miejscu. Droga wcale nie ubywa. Zdawało mi się, że za każdym krzakiem czai się jakiś duch. Myślałam, że ta droga nigdy się nie skończy. Gdy wreszcie dojechałam do domu, byłam cała spocona i zmęczona. Od tamtej pory nigdy już nie wracam tak późno. Zawsze kontrolowałam swój czas. Ocena wypracowania Temat właściwie zrozumiany, ciekawy pomysł. Zabrakło słownictwa nazywającego uczucia. Prawidłowe wnioskowanie. Praca bezbłędna pod względem ortografii, dwa błędy interpunkcyjne. Zdania są budowane poprawnie, choć miejscami mało

urozmaicone składniowo. Słownictwo przeciętne. Jeden błąd językowy. Właściwa forma wypowiedzi, spójny tekst. Poprawny zapis: akapity, pismo staranne, czytelne. (dobry)

6.c. Przykład 3 *

Opis testu z języka angielskiego. Test został przeprowadzony w klasie piątej, po zrealizowaniu materiału z rozdziału 10. Składa się on z 4 poleceń. Uczeń mógł maksymalnie uzyskać 20 pkt. Test miał na celu sprawdzenie znajomości nazw produktów spożywczych, umiejętność rozróżniania rzeczowników policzalnych i niepoliczalnych oraz stosowania zasad czasu gramatycznego Simple Present. W zadaniu pierwszym należało na podstawie rysunku napisać nazwy produktów spożywczych w odpowiednich kolumnach- there is some lub there are some. Ćwiczenie to miało za zadanie sprawdzenie, czy uczeń wie, które rzeczowniki w języku angielskim są policzalne, a które niepoliczalne. Maksymalnie za to zadanie uczeń mógł zdobyć 4 punkty (za każdą poprawną odpowiedź przyznawane było ½ punktu). Uczeń z klasy piątej zyskał maksymalną ilość punktów. W zadaniu drugim należało napisać zdania dotyczące rzeczowników z ćwiczenia pierwszego. Uczeń musiał użyć konstrukcji gramatycznej typu- There is lub There are (...) on the table. Za to zadanie uczeń mógł zdobyć maksymalnie 6 punktów (za każde zdanie prawidłowo napisane 1 punkt). Uczeń z klasy piątej uzyskał 6 punktów. Zadanie trzecie sprawdzało znajomość zasad konstruowania zdań twierdzących i przeczących w czasie Simple Present (czas teraźniejszy prosty) oraz znajomość nazw produktów spożywczych. Za to zadanie uczeń mógł zdobyć maksymalnie 6 punktów (po jednym punkcie za każde zdanie prawidłowo zapisane pod względem gramatycznym i poprawne słownictwo). Uczeń z klasy piątej uzyskał 4 punkty, dlatego, że błędnie zapisane były zdania przeczące. W zadaniu czwartym należało znaleźć osiem nazw produktów do jedzenia i picia w ciągu wyrazowym i zapisać w odpowiednich kolumnach- napoje, owoce, warzywa. Za każdą poprawną odpowiedź uczeń mógł uzyskać ½ punktu, czyli za całe zadanie 4 punkty. Uczeń klasy piątej zdobył w sumie 18 punktów na 20 możliwych. W związku z tym uzyskał ocenę bardzo dobrą. Wynika z tego, że uczeń ten potrafi poprawnie operować strukturami gramatycznymi poznanymi w rozdziale 10, opanował poznane słownictwo, potrafi konstruować zdania w czasie Simple Present (problem stanowią przeczenia).

6.d. Przykład 4 *

Kompozycja malarska –Martwa natura kl. 6 ucz. lat 12 Autorka tej pracy jest w wieku 12 lat, czyli w okresie w którym praca malarska ma odpowiadać rzeczywistości wyglądomi. Temat – martwa natura jest przykładem ekspresji inspirowanej, w wyniku której następuje rozbudowa zainteresowań plastycznych i rozwiązań formalnych. Natura jest punktem wyjścia i źródłem twórczej inspiracji. Uczeń w okresie dorastania do swojej twórczości podchodzi bardzo krytycznie a więc musi być inspirowany, motywowany do ekspresji działaniem plastycznym tematem. Dla uczennicy martwa natura jest punktem wyjścia. Określa układ kompozycyjny przedmiotów, wyznacza pierwszy plan – czerwone jabłka na zielonej draperii, a następnie naczynia - brązowy dzbanek, biały czajnik i zielony flakon. Zestawia zimne barwy z ciepłymi. Zaakcentowała środek kompozycji wielkością naczyń i kolorem. Całość „stoi” mocno na ciemnej podstawie. W całej kompozycji wyczuwa się monumentalność osiągniętą prostymi środkami malarskimi: szeroka plama, zagubienie kształtu malowanych przedmiotów. W kompozycji przeważają układy pionowe-naczynia kolorowa draperia, która śmiało kontrastuje. Uczennica podejmuje próby operowania światłocieniem z pierwszym planem. Barwa kładziona płasko trochę rozmyta. Bryły tworzą małą „architekturę” Praca jest przykładem obserwacji i analizy wizualnej.

6.e. Przykład 5 *

Samoocena oraz refleksja uczniów po wykonanym zadaniu ma służyć przede wszystkim uczniowi. Już sama nazwa wskazuje, że jest to ocena własnej pracy, własnego zaangażowania w wykonane zadanie, często dotyczy zaangażowania w pracę grupy. Nauczyciel nie analizuje, a nawet nie powinien komentować spostrzeżonych wyników samooceny, gdyż zniechęcałoby to uczniów do szczerych odpowiedzi. Moment, kiedy uczeń ma uzupełnić tabelę samooceny bądź odpowiedzieć na pytania dotyczące warunków jego pracy, to moment, kiedy dokonuje analizy swojego postępowania i na pewno podejmuje właściwe decyzje. Mogą to być decyzje takie, że na następnych zajęciach będzie bardziej uważał na to co mówi nauczyciel lub kolega /koleżanka/, będzie bardziej zaangażowany lub też będzie się starał eliminować czynniki utrudniające naukę. Obserwując uczniów, którzy systematycznie stosowali samoocenę pracy w grupie, zauważyłam poprawę działania grupy w zakresie komunikowania się, organizacji pracy i rozwiązywania problemów. Warto stosować tego typu ocenę na poszczególnych zajęciach edukacyjnych w formie skrótowej, w formie dokańczanego zdania, ale szczególnie polecam samoocenę pracy na zajęciach, na których uczniowie pracują w grupie. Wyraźne efekty samooceny obserwuję również w zachowaniu wychowanków, wśród których przeprowadzam samoocenę zachowania. Jest jednak jeden warunek skuteczności tej oceny, a mianowicie: systematyczne stosowanie. Zauważyłam(i tutaj dokonuję samooceny), że największym problemem dla mnie jest brak czasu na zajęciach spowodowany natłokiem różnych spraw dydaktyczno-wychowawczych. Muszę rozwiązać ten problem. Nauczyciel przyrody Tabela samooceny ucznia Kryteria oceny 1 2 3 4 5 Czy byłem zaangażowany w układanie pracy przez grupę? Czy byłem wówczas pomocny grupie? Czy starałem się wpływać na decyzje grupy? Czy zastanawiałem się nad argumentami zgłaszanymi przez inne osoby? Czy wywiązywałem się z przyjętych w grupie zobowiązań? Czy byłem zaangażowany w pracę grupy? W jakim stopniu to, co do tej pory zrobiłem w grupie odpowiada moim możliwościom?

7.a.Uwagi ogólne *

Organizowane są różnorodne sytuacje dydaktyczno – wychowawcze, w których uczniowie zachęceni są do dokonywania samooceny. W całym procesie oceniania zwracamy baczna uwagę na proces uczenia się dziecka, a więc na sposoby dochodzenia do wiedzy i sprawności, a nie tylko na wynik końcowy. Dzięki przeprowadzonym ankietom, sondażom można stwierdzić iż uczniowie znają wymagania ze wszystkich przedmiotów. Zostali dokładnie zapoznani z Wewnętrznym Systemem Oceniania (WSO). Uzasadnienie ocen uczniowie odnajdują w znanych im kryteriach oceniania. Informacje o sprawdzianach przekazywane są wcześniej, zgodnie z WSO. Uczniowie chętnie wypowiadali się na temat oceniania, stwierdzając iż większość nauczycieli ma wypracowany sprawiedliwy schemat oceniania. Uczniom zadano pytanie następującej treści: Kiedy wiedzą, że są oceniani sprawiedliwie? Znotowano trzy anonimowe wypowiedzi.

7.b.Wypowiedź 1 *

Uczeń klasy VI Najbardziej czuję sprawiedliwą ocenę, kiedy wypowiadam się na forum klasy np. przy tablicy, w ławce. Niekiedy jednak nauczyciele są negatywnie nastawieni do ucznia, postępują wg mnie zbyt emocjonalnie co przyczynia się do oceny nie zawsze sprawiedliwe. Na początku roku szkolnego każdy uczeń i jego rodzice są zapoznani z systemem oceniania, który jest stosowany w szkole i jeśli wynikną jakieś nieporozumienia zawsze to można wyjaśnić. Nauczyciele i dyrektor szkoły są otwarci na potrzeby ucznia i zawsze można się zwrócić o pomoc. W naszej szkole uważam iż jest dobry system oceniania, bo gdy uczeń otrzyma złą ocenę może poprawić ją na lepszą.

7.c.Wypowiedź 2 *

Uczennica klasy IV Wiem, że jestem oceniana sprawiedliwie bo znam kryteria oceniania i wiem ile mam umieć, aby uzyskać odpowiednią ocenę. Na klasówkach i sprawdzianach trzeba odpowiedzieć na pytania lub rozwiązać zadania, nauczyciel zapisuje na tablicy wtedy na tablicy, ile punktów można uzyskać za każde zadanie, ile punktów można zdobyć za rozwiązanie wszystkich zadań i jaką można zdobyć ocenę uzyskując różną ilość punktów. Znając taką punktację każdy uczeń po dokonaniu oceny lub samooceny może policzyć punkty ile zdobył i już wie jaką dostanie ocenę.

7.d.Wypowiedź 3 *

Uczeń klasy V Zawsze po napisaniu sprawdzianu nauczyciel od danego przedmiotu omawia napisane przez nas prace. Wtedy rozumiem, że napisałem dobrze lub źle i domyślam się oceny. Czasem zdarza się, że nauczyciel pyta ucznia na jaką ocenę zasłużył i wtedy uczeń sam się ocenia. Zdarza się też, że po napisaniu sprawdzianu wymieniamy się w ławce z kolegą sprawdzianem i oceniamy sami napisane przez nas prace. Lecz zawsze na tablicy wypisane są zasady oceniania, punktacja. Ja wolę być oceniany przez nauczyciela, bo kolega z ławki może mnie nie lubić i może zaniżyć moją ocenę.

8. Jak pracowaliśmy? *

Grupa zadaniowa składa się z 7 nauczycieli. Na pierwszym spotkaniu w dniu 08.10.2002 r lider zespołu zapoznał szczegółowo z 2 zasadą, w której znajduje się powyżej wybrane zadanie. Poddaliśmy je analizie oraz wnikliwej interpretacji. Podjęliśmy pierwsze ogólne założenia w realizacji zadania. Każdy z członków zespołu postanowił przemyśleć szczegóły w dalszej realizacji zadania. Kolejne spotkanie odbyło się 20.10.2002 r. Podstawą do realizacji zadania są :WSO i PSO w naszej szkole. Opracowaliśmy ankietę dla uczniów kl. IV – VI i ich rodzicom na temat „Czy sprawiedliwie oceniamy?” oraz „Jaka jest nasza szkoła?”. Ankiety rozdaliśmy uczniom i rodzicom. Dnia 04.11.2002 r na spotkaniu zespołu analizowaliśmy zwrócone ankiety. Postanowiliśmy też zwrócić się z pytaniem do uczniów „Czy jesteście sprawiedliwie oceniani?” oraz z prośbą o samoocenę swojego zachowania. Poprosiliśmy nauczycieli o ich przykładowe sposoby oceniania różnych prac uczniów i o podanie PSO z przedmiotów. Kolejne spotkanie dnia 15.11.2002 r to analiza zebranych prac uczniów. Są to: wypracowanie z języka polskiego w klasie VI, ocenianie umiejętności gry w piłkę siatkową w klasie VI, test z języka angielskiego w klasie V oraz ocena pracy plastycznej w klasie VI. Zanalizowaliśmy PSO z przyrody, matematyki i języka angielskiego. Wszystkie wnioski zostały zapisane przez lidera. Kolejne spotkanie 06.12.2002 r to podsumowanie zgromadzonych materiałów, zanalizowanie i zapisanie wniosków i wskazówek do realizacji tego zadania.

9. W jakiej fazie realizacji zadania jesteśmy? Co planujemy? *

Jesteśmy w środkowej fazie realizacji zadania. Utworzyliśmy zespół, opracowaliśmy już narzędzia badawcze i zebraliśmy większą część informacji. Planujemy dalej kontynuować nasze zamierzenia w zakresie oceniania.

9.a. Czy zakończyliśmy realizację zadania? *

Realizacja zadania „ Czy na pewno oceniamy sprawiedliwie” nie została jeszcze zakończona. Uważamy, iż ocenianie jest tak ważnym i nieodzownym elementem pracy w szkole, nad którym musimy ciągle pracować i wciąż go doskonalić. Aby ocenianie w naszej szkole było sprawiedliwe powstały przedmiotowe systemy oceniania. Różni nauczyciele uczący tego samego przedmiotu w tym samym roczniku, ale w innych klasach zobowiązani są do stosowania tych samych środków (testów, sprawdzianów) sprawdzających wiedzę oraz umiejętności swoich wychowanków. Kryteria oceny w poszczególnych rocznikach również są ujednolicone. Przeprowadzona została ankieta wśród uczniów, rodziców i nauczycieli na temat: „Jaka jest nasza szkoła?”. Wśród młodzieży i dzieci przeprowadziliśmy wywiad na temat: „Kiedy wiesz, że jesteś oceniany sprawiedliwie?”. Zespół spotyka się i analizuje wyniki ankiet i wywiadu oraz wypracowuje wnioski do dalszej pracy.

9.b. Jeżeli "nie", to jak będziemy je kontynuować?

Zadanie „Czy na pewno oceniamy sprawiedliwie?” będzie kontynuowane przez nasz zespół przynajmniej do końca roku szkolnego. Planujemy przeprowadzić ankiety wśród uczniów, nauczycieli i rodziców na tematy związane z ocenami semestralnymi, końcowymi, ze sposobami wystawiania ocen, itp. Zespół będzie się spotykał według ustalonego harmonogramu w celu analizowania wyników przeprowadzonych ankiet. Wypracowane przez nasz zespół wnioski oraz wyniki poszczególnych ankiet przedstawiane będą podczas posiedzeń Rady Pedagogicznej, w celu usprawnienia wewnętrznego systemu oceniania oraz w celu uczynienia oceniania jak najbardziej sprawiedliwym. Uważamy, iż ocenianie jest tak ważnym elementem pracy w szkole, że powinni nad nim pracować i ciągle go doskonalić wszyscy nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy.

10. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania polegał na wypełnieniu ankiet, dotyczących oceniania w szkole. Przeprowadzono z uczniami liczne rozmowy i sondaże dotyczące istniejącego w szkole systemu oceniania. Zorganizowano w klasach nauczania zintegrowanego festyn o jesieni, podczas trwania festynu zaprezentowano twórczość literacką dzieci pod hasłem „Mali twórcy”. Uczniowie oceniali napisane prace oddając swój głos na wybraną pracę dziecka.

11. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Przeprowadzane są liczne ankiety wśród rodziców, rozmowy indywidualne, telefoniczny kontakt. Podczas spotkań rodzice informowani są o ocenach uczniów i zasadach oceniania, jak również na początku każdego roku szkolnego są zapoznawani z WSO. Współpraca z rodzicami polegała też na współorganizowaniu wycieczek, wspólne działanie przy okazji „SPRZĄTANIA ŚWIATA”, przeprowadzaniu niektórych zajęć z udziałem rodziców np. spotkanie z policjantem, pielęgniarką. Stosowane przez nauczycieli różnorodne formy współpracy powodują, że rodzice stają się rzeczywistym partnerem w procesie oceniania uczniów.

12. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania? *

Jak każde zadanie wykraczające poza zakres normalnych obowiązków to przedsięwzięcie postawiło przed każdym z nas indywidualnie i przed osobami z „urzędu” pytanie: Czy funkcjonuję poprawnie w omawianym systemie? Czy go dostatecznie rozumiem i akceptuję? Czy wreszcie mam uwagi co do jego poprawności działania? Sama realizacja zadania skłoniła do dyskusji nad podziałem , zakresem prac, sposobem zbierania danych, wypracowywaniem wspólnych wniosków i krytycznej ich oceny. W trakcie realizacji można było zauważyć i wskazać newralgiczne punkty w istniejącym systemie, krzyżowanie się zagadnień, różnice w ocenie zdawałoby się jednoznacznych z pozoru spraw.

13. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Pierwszym efektem prac zespołu było zakwalifikowanie problemu jako istotnie ważnego dla pracy szkoły w ujęciu całościowym, czyli dla uczniów, nauczycieli i rodziców. Po opracowaniu wniosków oczywistym staje się problem wcielenia ich w codzienne życie szkoły. Niezbędny przy tym, jak się wydaje, staje się stały monitoring stosowanych rozwiązań i bieżące reagowanie na zaistniałe problemy. Nie do przecenienia przy tym jest sprawny system informowania uczestników przedsięwzięcia , tj. Uczniów, nauczycieli i rodziców o aktualnym stanie programu. Tak to rozumiemy. Jako permanentny proces udoskonalenia pracy naszej placówki. Nie bez znaczenia będą miały, miejmy nadzieję, zaproponowane rozwiązania i wnioski dla dalszych prac, modyfikacji i unifikacji sposobów oceniania na szerszym forum niż jedna jednostka szkolna.